

2022-02-02

PM för kurs 14

Examensarbete för
psykologexamen

Margit Wångby Lundh
KURSANSVARIG

Innehåll

Kurs 14	4
Kursens mål.....	4
Kunskap och förståelse.....	4
Färdighet och förmåga	4
Värderingsförmåga och förhållningssätt.....	4
Kursens innehåll	4
Delkurs 14:1 Psykologexamensuppsats (30 hp).....	4
Delkurs 14:2 Opponentskap (0 hp)	5
Delkurs 14:3 Populärvetenskaplig framställning (0 hp)	5
Delkurs 14:1 Psykologexamensuppsats.....	5
Medförfattare	5
Val av ämne	5
Formulär för val av uppsatsämne	6
Handledare	7
Handledningen	7
Medförfattarskap.....	8
Om problem uppstår	8
Projektplanen	8
Inlämning av uppsatsen.....	9
Uppsatsseminariet.....	10
Examinationskriterierna	11
Generalkriterium.....	11
Specifika kriterier.....	11
Vad säger examinationskriterierna om hur uppsatsen ska skrivas?	12
Betyg	13
LUP Student Papers	14
Om uppsatsen inte blir klar	15
Delkurs 14:2 Opponentskap.....	15
Villkor för att få opponera på någon annans uppsats.....	15
Godkännande på kurs 12.....	15
Närvaro på fem seminarier	15
Muntlig opposition.....	15
Öppna för en konstruktiv dialog.....	16

Skriftlig opposition	16
Betyg	17
Delkurs 14:3 Populärvetenskaplig framställning.....	17
Etik i samband med uppsatsarbetet.....	17
Studentundantaget i Lagen om etikprövning.....	18
Rekommendationer från Nationalkommittén för psykologi	18
Etikprövning	19
Nuvarande praxis vid Institutionen för psykologi	19
Etikdeklarationen.....	20
Informerat samtycke	20
Institutionens etikkommitté	21
Några länkar	21
Om plagiering	22

Kurs 14

Kurs 14 omfattar 30 hp på avancerad nivå och ligger på termin 9 och 10.

[Kursplan för kurs 14](#)

[Information om examensarbetet på institutionens hemsida](#)

[Kurs 14 i Canvas](#)

Kursens mål

Kursplanen och kursmålen reviderades i höstas, och den reviderade kursplanen gäller fr o m 21-10-13. Här är kursmålen i den reviderade kursplanen:

Efter genomgången kurs ska studenten:

Kunskap och förståelse

- visa fördjupad förståelse för de vetenskapliga problemen inom ett specifikt psykologiskt forskningsområde

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att självständigt och kritiskt granska, sammanfatta och värdera innehållet i vetenskapliga psykologiska publikationer inom ett psykologiskt forskningsområde, och att utifrån detta urskilja och formulera en vetenskapligt relevant frågeställning

- visa fördjupad förmåga att utifrån en vetenskaplig psykologisk frågeställning välja en adekvat design och väl anpassade undersökningsmetoder

- visa förmåga att utifrån en vetenskaplig frågeställning självständigt under handledning planera och genomföra ett empiriskt vetenskapligt arbete, och att självständigt dokumentera arbetet i en rapport som i språk och form följer praxis för vetenskapliga rapporter inom det psykologiska forskningsområdet

- visa förmåga att självständigt och kritiskt förmedla innehållet i vetenskapliga arbeten, både muntligt och skriftligt, dels i ett vetenskapligt sammanhang, dels på ett populärvetenskapligt sätt

Värderingsförmåga och förhållningsätt

- visa förmåga att självständigt tillämpa forskningsetiska principer

Kursens innehåll

Delkurs 14:1 Psykologexamensuppsats (30 hp)

Under delkursen genomför studenten en empirisk vetenskaplig studie med en psykologisk frågeställning. Studien dokumenteras i en psykologexamensuppsats. Arbetet sker under handledning. **Uppsatsen skrivs som regel i par.**

Innan studien påbörjas utarbetar studenterna en **projektplan** och fyller i en **etikdeklaration**. Båda dokumenten ska skrivas under av studenterna och av handledaren.

Studenten försvarar sin uppsats vid ett seminarium. **Försvaret** av uppsatsen genomförs som regel i par, men **bedöms individuellt**. Bedömningen av uppsatsen gäller författarna gemensamt.

Delkurs 14:2 Opponentskap (0 hp)

Under delkursen genomför studenten en opposition på en uppsats på avancerad nivå, dels muntligt vid ett uppsatsseminarium, dels i en skriftlig rapport. Den **muntliga oppositionen** genomförs som regel i par, men **bedöms individuellt**. Den **skriftliga oppositionen** genomförs individuellt.

Nytt i kursplanen är att studenten måste vara **helt godkänd på kurs 12** innan hen får opponera på en psykologexamensuppsats vid ett seminarium. Studenten måste också ha närvarat som **åhörare** vid minst **fem uppsatsseminarier**.

Delkurs 14:3 Populärvetenskaplig framställning (0 hp)

Studenterna skriver en **populärvetenskaplig webbartikel** (600-800 ord) och genomför en **muntlig populärvetenskaplig presentation**. Delkursen är för närvarande under omplanering.

Delkurs 14:1 Psykologexamensuppsats

Medförfattare

Som regel gör man sitt examensarbete tillsammans med en annan student. Bara i undantagsfall och med särskilda skäl kan en student skriva ensam. Man kan dock inte vara fler än **två** författare till ett examensarbete.

Det förutsätts att de två studenter som skriver sin uppsats tillsammans gör en **lika stor arbetsinsats**. Om någon av studenterna i ett uppsatspar anser att arbetsinsatsen inte fördelas lika ska handledare och kursansvarig snarast informeras om detta.

Båda studenterna i ett par ska **arbeta gemensamt med alla delar** av uppsatsen.

Vid **seminariet** ska båda studenterna vara väl förtrogna med uppsatsens alla delar och var och en för sig kunna argumentera för studiens vetenskapliga relevans och för validiteten i slutsatserna.

Val av ämne

Som student har man ganska stora möjligheter att välja ämne för sin uppsats utifrån intresse. De begränsningar som finns är att arbetet ska utgå ifrån en **vetenskaplig psykologisk frågeställning** och att arbetet ska vara **empiriskt** (se kursens lärandemål ovan).

Det finns alltså inte någon möjlighet att skriva rent teoretiska arbeten. Fr o m VT20 finns däremot möjlighet att skriva **systematiska litteraturöversikter**. Det är också möjligt att skriva delvis tvärvetenskapliga arbeten, under förutsättning att uppsatsens centrala frågeställning är psykologisk.

En praktisk begränsning är också att det måste finnas en **disputerad forskare eller lärare** som är anställd vid institutionen och som kan åta sig handledningen (se nedan). Vilka **lärare och forskare som är tillgängliga för handledning** av uppsatser den aktuella terminen framgår av en

lista som i början av varje termin presenteras i **Canvas**. På listan presenterar lärarna och forskarna de **ämnesområden** som de har möjlighet att handleda inom.

Det finns också möjlighet för studenter att skriva uppsats inom **forskningsprojekt** vid institutionen. Två fördelar med att skriva sin uppsats inom ett forskningsprojekt är att det ger möjlighet att på nära håll följa hur forskningsarbete bedrivs, och att det ger möjlighet att delta i studier som kräver godkännande från Etikprövningsmyndigheten, t ex behandlingsstudier. Den typen av studier är svåra att genomföra i ett enskilt uppsatsprojekt.

Studenter som skriver sin uppsats i ett forskningsprojekt bör involveras i formuleringen av frågeställningen och i valet av design till sin studie. Däremot finns det inte något krav på att studenten ska göra sin egen datainsamling, utan studenten har möjlighet att analysera redan insamlade data i ett forskningsprojekt.

På institutionens hemsida finns en lista över [Forskningsprojekt som söker uppsatsstudenter](#). De projekt som erbjuder möjligheter att skriva psykologexamensuppsatser hittar ni under två rubriker: **Avancerad nivå** och **Psykologprogrammet**.

Det kan också finnas vissa möjligheter att skriva sin uppsats i **samarbete med någon extern organisation**. Om man funderar på ett sådant samarbete så är det viktigt att så tidigt som möjligt ta kontakt med en lärare eller forskare på institutionen som har möjlighet att vara **handledare** för uppsatsen. Det är handledaren som gör bedömningen av om det är möjligt att skriva en vetenskaplig psykologisk uppsats på basis av det aktuella samarbetsprojektet. **Skriv aldrig på något samarbetsavtal med någon extern organisation på egen hand!**

På institutionens hemsida finns [Förfrågningar om externa uppsatssamarbeten](#). När det gäller sådana förfrågningar måste studenten själv försäkra sig om två saker:

1. att det finns en lärare/forskare vid institutionen som kan handleda en eventuell uppsats och
2. att handledaren bedömer att samarbetsprojektet kan resultera i en uppsats, som kan bli godkänd som psykologexamensuppsats vid institutionen.

Formulär för val av uppsatsämne

Valet av ämne görs i ett särskilt formulär där det också finns möjlighet att lämna önskemål om vem som ska vara handledare för uppsatsen. I formuläret anger studenten/studenterna vilken **preliminär frågeställning** man skulle vilja besvara, något om **varför den är viktig** att besvara, vilket **urval** och vilken population studenten/studenterna skulle vilja studera, vilken **preliminär datainsamlingsmetod** som man skulle vilja använda och vilka **etiska komplikationer** som ni kan förutse med ämnesvalet.

Det är bra att ta upp etiska frågor och problem med sin handledare och med kursansvarig **så tidigt som möjligt på termin 9**. Om studien måste godkännas av **Etikprövningsmyndigheten** (EPM) innan den kan genomföras, så måste en ansökan om ett sådant godkännande göras redan under **termin 9**.

Det är viktigt att påpeka att det man skriver in i formuläret när man väljer uppsatsämne endast är en **utgångspunkt för det vidare arbetet**. Frågeställningen är preliminär och kan ändras eller bytas ut helt.

Kontakta gärna kursansvarig om ni vill diskutera ert ämnesval.

Val av uppsatsämne ligger som en **inlämningsuppgift** i **Canvas** med formuläret som bilaga.

Formuläret ska

1. laddas upp i **Canvas** som inlämningsuppgift senast det datum som anges i schemat
2. mejlas till den potentiella **handledaren** inför det första mötet.

Handledare

Det är **disputerade forskare och lektorer med fast anställning** vid institutionen för psykologi som kan komma i fråga som handledare för en psykologexamensuppsats. I samband med kursstart presenteras en **lista över tillgängliga handledare** den innevarande terminen. Dessutom finns tillgängliga handledare i listan över **forskningsprojekt** som söker uppsatsstudenter på institutionens hemsida.

Önskemål om handledare anges i samma formulär som val av ämne och medförfattare. Man kan komma i kontakt med en handledare på flera sätt:

- Man kan **själv kontakta** en lärare eller forskare på den aktuella **handledarlistan**.
- Man kan också kontakta de **forskningsprojekt** på institutionen som söker uppsatsstudenter (se ovan).
- Om man vill kan man **ta kontakt med kursansvarig** för att diskutera vilken handledare som skulle passa bäst för uppsatsen.

Om man önskar en handledare som varken finns med på **terminens lista** över tillgängliga handledare, eller i något av forskningsprojekten som listas på hemsidan, så måste man **kontakta kursansvarig** innan man kontaktar den önskade handledaren.

När man kontaktar en lärare eller forskare om handledning, så måste man vara **seriöst intresserad** av att samarbeta med den personen. Det är inte korrekt att "för säkerhets skull" kontakta flera handledare samtidigt. Den handledare man möter delar med sig av sin tid och sina tankar, och man måste ha respekt för det som är handledarens arbete.

Mejla formuläret för **val av uppsatsämne** till den handledare som ni kontaktar innan ni träffas första gången. Tanken är att formuläret ska tjäna som **utgångspunkt** för diskussionerna med handledaren, inte att det ska vara någon slags slutversion av problemställningen.

Handledningen

Handledaren får ersättning för **34 timmars arbete** med en psykologexamensuppsats. I den arbetstiden ingår förutom **handledningstimmar**na även den tid som handledaren behöver för **förberedelser** och för att **läsa manus**.

Notera att handledaren måste **godkänna slutversionen av uppsatsen** innan den kan gå vidare till en examinator. Det är viktigt att ni från början kommer överens om **senaste datum** då handledaren måste ha slutversionen för att hinna läsa den före det datum som ni väljer för inlämning.

Ett tips inför handledningen är att studenter och handledare så tidigt som möjligt tillsammans går igenom

- kursens **lärandemål**
- **examinationskriterierna** som examinator använder för att bedöma den färdiga uppsatsen
- de lagar och regler som gäller på det **forskningsetiska** området

Det här är **centrala källor** till information om **hur examensarbetet kan och bör genomföras** och vilka krav som ställs på arbetet **för att det ska bli godkänt**. Mer information om forskningsetiska föreskrifter finns i avsnittet **Etik** (s. 17) och mer information om examinationskriterierna finns under rubriken **Examinationskriterierna** (s. 11).

Medförfattarskap

Om man skriver sin uppsats inom ett forskningsprojekt, så kan det ofta vara aktuellt att publicera resultaten från examensarbetet i en vetenskaplig artikel. Det händer också ibland att det inte ingår i planerna från början att publicera resultaten av en uppsatsstudie, men att de resultat man får verkar så pass intressanta för vetenskapssamhället att man till slut ändå vill göra det. Därför är det alltid bra om handledare och student tidigt i processen diskuterar medförfattarskap och författarordning ifall en publicering skulle bli aktuell.

I det här sammanhanget bör **reglerna i APA** tillämpas, enligt vilka alla, vars vetenskapliga bidrag till studien har varit substantiellt, också har rätt till medförfattarskap. Den handledning som man som student får av sin handledare kan i de flesta fall räknas som ett väsentligt vetenskapligt bidrag och handledaren bör därför ha rätt till medförfattarskap om examensarbetet bearbetas till en vetenskaplig artikel. Studentens specifika bidrag till studien avgör om studenten ska ha rätt att stå som förstaförfattare (APA, 2020).

Om resultaten från ett examensarbete publiceras i en vetenskaplig artikel så bör studenten/studenterna erbjudas medförfattarskap. Det är **viktigt att känna till** att en **referens till studenternas uppsats ska alltid finnas** med i artikeln, **även om** studenterna samtidigt är medförfattare (annars riskerar man att göra sig skyldig till plagiat).

Om problem uppstår

Om en student vid upprepade tillfällen inte uppfyller överenskomna åtaganden, kan handledaren avbryta kontakten och informera den kursansvarige.

Omvänt gäller också att om en handledare vid upprepade tillfällen inte uppfyller överenskomna åtaganden, så har studenten rätt att få en annan handledare. Kontakta den kursansvarige.

Om det uppstår samarbetsproblem i handledningsarbetet eller om student eller handledare har klagomål på samarbetet ska studenten/handledaren i tur och ordning vända sig till

1. den person som är berörd
2. den kursansvarige
3. studierektor

Projektplanen

I slutet av termin 9 ska ni lämna in följande till kursansvarig:

1. Projektplanen för uppsatsen¹
2. Etikdeklarationen

Projektplanen utarbetar ni i samråd med era handledare. En mall till projektplanen finns i Canvas. Det här ska finnas med i projektplanen:

- Bakgrund till studien (100-150 ord, med hänvisning till minst två originalreferenser)
- Frågeställning
- Design
- Urval av deltagare
- Metod för datainsamling
- Metoder för dataanalyser
- Etiska överväganden
- Referenser (minst två originalreferenser)
- Arbetsplanering
- Tidpunkt för inlämning av sista manusversionen till handledaren
- Tidpunkt för inlämning av uppsatsmanus till examinator
- Underskrift av handledaren
- Underskrift av studenten/studenterna

Projektplanen laddas upp i Canvas i form av en **inlämningsuppgift**. Mallen till projektplanen hittar ni i inlämningsuppgiften.

Etikdeklarationen ska under normala omständigheter lämnas i pappersform till kursansvarig med underskrift av student(er) och handledare. Under perioder när undervisningen på kursen bedrivs på distans så skannar ni i stället den underskrivna blanketten och mejlar den till kursansvarig. Etikdeklarationen beskrivs närmare i avsnittet **Etik** (s. 17).

Inlämning av uppsatsen

I samband med att man utarbetar projektplanen, så planerar man också för när uppsatsen ska vara klar och lämnas in till examinator. Det finns två datum under höstterminen och två datum under vårterminen som är aktuella för innevarande termin, plus ett uppsamlingstillfälle i augusti. Det finns dessutom ett par tidiga datum under efterföljande termin för uppsatser som inte hunnit bli färdiga på ordinarie tid. Dessa datum finns angivna i mallen till projektplanen.

Det är **handledaren som avgör** när uppsatsen är klar för att lämnas till examinator och som intygar att uppsatsen **innehållsmässigt, layout-mässigt och språkligt** är färdig att tas upp på ett seminarium. I arbetsplaneringen måste det därför finnas en överenskommelse om vilket datum handledaren senast måste ha slutversionen av manus för genomläsning.

När **handledaren** har läst och godkänt sista manusversionen så meddelar hen sitt **godkännande till kursansvarig i ett särskilt intyg** (ett formulär finns i Canvas). Intyget måste vara kursansvarig tillhanda allra senast det datum då uppsatsen lämnas till examinator.

¹ Om studien inte har prövats och godkänts av EPM, men innehåller inslag som gör den prövningspliktig, så måste ett antal bilagor lämnas in tillsammans med projektplanen - se Etikavsnittet s. 17.

Uppsatsen lämnas i **digital form** på angivet inlämningsdatum (3 veckor före seminariet) enligt följande:

1. Ett par dagar före inlämningsdatum så skickar kursansvarig ut information till involverade studenter och examinators om vilken **examinator** som tar hand om vilka uppsatser.
2. Uppsatsförfattarna mejlar sin uppsats i form av **en enda PDF-fil** (som inkluderar alla bilagor) till **examinator** på inlämningsdatumet, före kl 17.00.
3. En **kopia** av mejlet till examinator skickas samtidigt till **kursansvarig** för kännedom.
4. Ett underskrivet **intyg från handledaren** om att uppsatsen "innehållsmässigt, layoutmässigt och språkligt är i ett sådant skick att den kan tas upp på ett seminarium" ska också mejlas till kursansvarig när uppsatsen lämnas in.
5. Uppsatsen lämnas också i **2 pappersexemplar** (ett arkivex och ett läsex) till Anita.

Examinator granskar uppsatsen och meddelar inom en vecka om den kan tas upp på ett seminarium eller inte. Observera att ett klartecken för att uppsatsen kan tas upp på ett seminarium **inte** innebär någon garanti för att uppsatsen kommer att bli godkänd. Om uppsatsen inte bedöms vara färdig för seminariebehandling ska de åtgärder som examinatorn anvisar vidtas innan uppsatsen kan tas upp.

För alla uppsatser som fått klartecken av examinator sker följande **ca 2 veckor före seminariet**:

6. Kursansvarig skickar ut information till involverade studenter där det framgår vilka studenter som blir **opponenter** på vilken uppsats.
7. Uppsatsförfattarna mejlar sin uppsats i form av **en enda PDF-fil** till de aktuella **opponenterna**. **Både uppsatsförfattare och opponenter ansvarar för att rätt uppsats kommer till rätt opponenter.**
8. Uppsatsförfattarna laddar också upp sin uppsats (**obs! en enda PDF-fil**) i en mapp med det aktuella seminariedatumet i **Canvas**. På det sättet får alla på termin 9 och 10 tillgång till de uppsatser som ska seminariebehandlas.

Seminarieprogrammet med tider och lokaler sätts upp på anslagstavlan utanför PSP:s expedition och läggs även ut på hemsidan och i Canvas ca 2 veckor före seminarierna.

Uppsattsseminariet

Vid seminarietillfället ska uppsatsförfattarna, opponenter och examinator vara närvarande. Seminariet är öppet för alla intresserade, även för allmänheten.

I samråd med kursansvarig är det möjligt att bestämma ett nytt datum för seminariet om

1. examinator är förhindrad att delta,
2. om någon av uppsatsförfattarna är förhindrad att delta och har giltiga skäl för sin frånvaro, eller
3. om en ensam opponent är förhindrad att delta och har giltiga skäl för sin frånvaro.

Om en av opponenter i ett par inte kan delta genomförs seminariet ändå. Om den frånvarande opponenter har giltiga skäl för sin frånvaro får hen göra en kompletteringsuppgift.

Seminariet ska innehålla följande delar (observera att tidsangivelserna är **ungefärliga**):

1. Examinator inleder
2. Opponenternas genomgång av uppsatsen (ca 10-15 min)
3. Opposition - dialog mellan uppsatsförfattare och opponent(er) (ca 30-40 min)
4. Examinators frågor och synpunkter (ca 10-15 min)
5. Diskussion där handledare och övriga åhörare ges möjlighet att delta (ca 10 min)
6. Examinator sammanfattar och avslutar

Observera att en närvarande handledare inte kan komma med egna inlägg förrän under den allmänna diskussionen.

Examinationskriterierna

Examinator bedömer dels **uppsatsen**, dels uppsatsförfattarnas **försvar** av uppsatsen under seminariet. Bedömningen av försvaret görs **individuellt**.

Bedömningarna görs utifrån ett antal fastställda kriterier, som återfinns i institutionens **bedömningsprotokoll** för examensuppsatser. Bedömningsprotokollet finns i en särskild version för psykologprogrammet, **Bedömning av psykologexamensuppsatser**.

Det är viktigt att så tidigt som möjligt ta del av examinationskriterierna eftersom de ger mycket information om **vilka krav** som ställs på uppsatsen och om **hur uppsatsen ska skrivas**.

Fr o m våren 2021 så inkluderar protokollet även ett **kvalitativt omdöme om uppsatsen**. Hela protokollet **delges berörda handledare och studenter** några dagar efter seminariet.

Generalkriterium

I kursplanen finns ett generalkriterium som måste vara uppfyllt för att examensuppsatsen ska kunna godkännas: **"För godkänt betyg krävs det att all aktivitet beträffande examensarbetet genomsyras av förståelse av och respekt för de forskningsetiska principer som ska följas"** (Ur Kursplan för kurs 14 <http://kursplaner.lu.se/pdf/kurs/sv/PSPR14>).

Specifika kriterier

Om generalkriteriet är uppfyllt så skattas **uppsatsen** utifrån 24 specifika kriterier som är samlade under sex rubriker:

- I. Helhetsbedömning (5 kriterier)
- II. Teoretisk medvetenhet och hur uppsatsen relateras till tidigare forskning (5)
- III. Metodologisk lämplighet (2)
- IV. Metod och genomförande (4)
- V. Resultat - bearbetning av materialet (3)
- VI. Diskussion och slutsatser (5)

På Psykologprogrammet skattas kriterierna på en tregradig skala när det gäller i vilken utsträckning kriteriet är uppfyllt i uppsatsen:

- (0) Ej uppfyllt
- (1) Delvis uppfyllt
- (2) Uppfyllt

Försvaret av uppsatsen skattas **individuellt** utifrån fyra specifika kriterier. Om ett kriterium är uppfyllt eller inte skattas endast med *Ja* eller *Nej*.

Vad säger examinationskriterierna om hur uppsatsen ska skrivas?

De kriterier som examinator använder för att bedöma uppsatsen är en mycket viktig källa till information om hur uppsatsen ska skrivas.

Enligt examinationskriterierna ska framställningen följa ”de normer som gäller för empiriska forskningsrapporter inom psykologijämnet vid internationell publicering (APA-riktlinjer)” (kriterium I e).

Samhällsvetenskapliga biblioteket har tagit fram en **guide till APA-manualen**, som heter [Hur skriver uppsats enligt APA, 7:e upplagan?](#) Den 7:e upplagan av APA-manualen kom 2020.

Samhällsvetenskapliga biblioteket har även tagit fram en **mall till institutionens examensuppsatser** som är uppdaterad enligt 7:e upplagan, [APA 7 formatmall](#). Uppsatsmallen inkluderar framsida, rubriker, exempel på en tabell och referenser.

Observera när det gäller framsidan att **examinators namn inte** ska stå med på seminarieversionen av uppsatsen. Examinators namn ska finnas med **först på den slutliga versionen** som hen har **godkänt**.

Frågeställning

Formuleringen av frågeställningen är mycket viktig. Frågeställningen är central i det arbete man ska göra, och styr i stort sett hur uppsatsen utformas. Det ska handla om en **vetenskaplig, psykologisk** frågeställning, som är förankrad i aktuell psykologisk forskning (II a) och knyter an till psykologiska teorier och begrepp (II c).

Inledning

Det ska **klart framgå** av inledningen **varför** det studerade problemet är vetenskapligt relevant (II d). Vilket behov av ökad kunskap kan man identifiera i forskningslitteraturen och hur leder det behovet fram till syftet med studien? Det ska klart och tydligt framgå vilken **kunskapsvinst** som studien kan ge (II e).

Den teori och den tidigare forskning som tas upp i inledningsavsnittet ska ha en **direkt koppling** till det undersökta problemet (II b). Det här kravet har funnits ett tag, men om ni tar del av äldre uppsatser så observera att inledningen ofta kan vara ganska omfattande, och innehålla teorier och forskning med en mycket lösare anknytning till det undersökta problemet än vad som accepteras numera.

Metod

Det viktigaste med den valda metodologin i studien är att den ska vara avpassad för att **besvara studiens frågeställning** (IIIa). Det viktigaste med **presentationen** i metoddelen är att **läsaren ska förstå på vilket sätt** studiens design och metod är lämpliga för att besvara studiens frågeställning (IVa).

Det ska också vara möjligt att **replikera** studien med hjälp av den information som finns i metoddelen (IV a). Alla resonemang kring metodens giltighet ska vara direkt kopplade till **vad som faktiskt gjordes** i undersökningen (IVb).

Etiska aspekter av studien ska tas upp i metoddelen. Det ska framgå hur deltagarna har tillförsäkrats **sekretess, anonymitet och ett informerat samtycke**. Deltagarna ska informeras om rätten att **när som helst avbryta** sitt deltagande, om **möjliga negativa konsekvenser av deltagandet**. Även **andra etiska aspekter** som kan vara aktuella ska diskuteras i metoddelen (IV d).

Resultat

Den **kvantitativa eller kvalitativa dataanalysen/databearbetningen** ska vara lämplig för att besvara studiens frågeställningar (II b).

Resultaten ska presenteras på ett **strukturerat, rimligt och övertygande** sätt (V b). **Alla analyser som har relevans** för studiens syfte och frågeställningar ska redovisas (V c), även om deras resultat går emot eventuella hypoteser (APA, 2020).

Diskussion

Resultaten ska diskuteras med anknytning till de **ursprungliga frågeställningarna** och i relation till **tidigare forskning** (VI a).

Diskussionen av resultaten ska vara **kritisk och reflekterande**: Har studien besvarat de ursprungliga frågeställningarna (VI b)? I vilken utsträckning har studien resulterat i ny kunskap (VI c)? Här kommer man in på en diskussion av de metodologiska **styrkor och svagheter** i studien som **påverkar giltigheten i tolkningar och slutsatser**. Brister i studien ska **preciseras och belysas** (VI d).

Diskussionens sista del utgörs av en balanserad kommentar när det gäller **betydelsen** av forskningsresultaten - teoretiskt och/eller praktiskt. Det är också viktigt att ta upp de problem som kvarstår att lösa och de **nya problem** som uppstått i och med de egna resultaten och som kräver vidare forskning. **Förslag till vidare forskning** ska presenteras (VI e). Det räcker inte med en allmän reflektion om att mer forskning behövs.

Betyg

Betygsättningen av uppsatsen görs utifrån skattningarna av bedömningskriterierna och presenteras i Tabell 1.

Om examinator gör bedömningen att **alla kriterier är uppfyllda** i uppsatsen så är uppsatsen **godkänd**. Om generalkriteriet är uppfyllt men examinator gör bedömningen att det finns något/några specifika kriterier som **inte** eller **bara delvis** är **uppfyllda**, så gör examinator ytterligare en bedömning: Kan studenten/studenterna åtgärda bristerna i uppsatsen utan mer handledning eller behöver studenten/studenterna mer handledning för att klara det? Om **bedömningen är att studenten/studenterna inte behöver mer handledning** så blir uppsatsen **godkänd förutsatt smärre revideringar**. Den reviderade uppsatsen lämnas åter till examinator som avgör när uppsatsen är slutgiltigt godkänd.

Om bristerna i uppsatsen är av den arten att studenten/studenterna behöver handledning för att kunna åtgärda dem, så är uppsatsen **underkänd** och studenten/studenterna måste lägga fram sin uppsats igen vid ett **nytt seminarium**.

Om **generalkriteriet** inte är uppfyllt, dvs om studenterna har genomfört sitt uppsatsarbete **utan att processen har genomsträvs av förståelse och respekt för de forskningsetiska principer som måste följas**, så kan arbetet inte godkännas genom att revideras. Studenterna måste genomföra ett helt **nytt examensarbete** och lägga fram det på ett nytt seminarium.

Varje student bedöms **individuellt** när det gäller hur hen **försvaret sin uppsats vid seminariet**. När det gäller om kriterierna för försvaret av uppsatsen är uppfyllda eller inte, så bedöms varje kriterium endast med Ja eller Nej. Alla fyra bedömningskriterier måste vara uppfyllda för att försvaret ska godkännas. Om den individuella bedömningen visar att **ett eller flera kriterier inte är uppfyllda** så är försvaret **underkänt**. Studenten måste då försvara sin uppsats igen vid en **enskild examination** hos examinator.

För att bli godkänd på **hela delkurs 14:1** så måste studenten både ha fått **uppsatsen godkänd** och genomfört ett **godkänt försvar**.

Tabell 1. Betygsättning av psykologexamensuppsatsen utifrån en sammanställning av skattningarna av bedömningskriterierna.

Uppsatsarbetet har genomförts i enlighet med de forskningsetiska principer som måste följas	Samtliga kriterier är uppfyllda	Något eller några kriterier är inte, eller bara delvis, uppfyllda. Revideringar behöver göras.	Betyg
Ja	Ja		Godkänd
	Nej	Mer handledning behövs inte	Godkänd förutsatt smärre revideringar
	Nej	Mer handledning behövs	Underkänd
Nej			Underkänd

LUP Student Papers

När uppsatsen är godkänd ska den registreras i elektronisk form i en open access-databas vid Lunds universitet, **LUP Student Papers**. Studenterna väljer själva nivå av publicering, dvs om man vill publicera sin uppsats i **fulltext eller inte**. Observera att det är först när **uppsatsen är sökbar i LUP Student Papers** och studenten/studenterna har mejlat **länken till expeditionen**, som godkännandet av kurs 14 inrapporteras till Ladok (se Lathund för te 10).

BRA TIPS inför examen: Läs *Lathund för termin 10* på hemsidan! Då undviker du att din examen försenas i onödan.

Om uppsatsen inte blir klar

Om uppsatsen inte är klar och godkänd efter utgången av termin 10 och studenten redan har fått handledning i den omfattning som gäller för psykologexamensuppsatser så finns enligt kursplanen en **viss möjlighet att erhålla extra handledning**. Studenten kan ansöka om detta hos studierektor (kontakta kursansvarig för mer information).

Studenten och den tilltänkta handledaren ska tillsammans göra en noggrann **plan för det fortsatta arbetet** och när det ska vara avslutat. På basis av ansökan avgör sedan studierektor **från fall till fall** om ansökan kan beviljas eller inte.

Ett krav för att erhålla extra handledning är att kurs 12, Vetenskapsteori, metod och statistik är godkänd.

Delkurs 14:2 Opponentskap

Villkor för att få opponera på någon annans uppsats

Fr o m hösten 2021 är två villkor inskrivna i kursplanen för att en student ska få opponera på en annan students uppsats:

- att studenten är godkänd på kurs 12
- att studenten har deltagit i fem uppsattsseminarier som åhörare

Godkännande på kurs 12

Fr o m VT22 så kommer det inte att vara möjligt att opponera på en annan uppsats om man inte är godkänd på hela kurs 12 först. De kunskaper som man tillägnar sig på kursen i vetenskapsteori, metod och statistik är nödvändiga för att man på ett initierat sätt ska kunna granska och värdera en annan uppsats och diskutera dess design, metodologi, resultat och slutsatser utifrån frågeställning och den tidigare forskning som redovisas.

Närvaro på fem seminarier

Varje student ska också delta i minst fem seminarier som åhörare **innan** hen kan vara opponert på en uppsats vid ett seminarium. Det är viktigt att gå på dessa seminarier **under termin 9**. De dagar då dessa seminarier äger rum är undervisningsfria på termin 9.

Seminarieprogrammet för terminen finns på hemsidan och i Canvas. Program för varje seminariefälle publiceras ca 2 veckor i förväg, både på hemsidan och i Canvas. Ungefär samtidigt finns de **uppsatser** som läggs fram att läsa i **fulltext i Canvas**.

Uppgifter om **datum och uppsatsförfattare för de seminarier ni går på ska ni själva bokföra i ett särskilt formulär**, som mejlas till den kursansvarige efter femte seminarieföreläsningen. Närvaron registreras vid seminarieföreläsningarna på en närvarolista som examinator distribuerar.

Muntlig opposition

Muntlig opposition ska genomföras på en uppsats på mastersnivå, i första hand en psykologexamensuppsats. Om oppositionen genomförs av två opponenter så planerar opponenterna sin opposition gemensamt. Examinator bedömer dock oppositionen **individuellt**.

Den muntliga oppositionen under uppsattsseminariet har två delar:

1. **presentationen** av uppsatsen (ca 10-15 min)
2. **oppositionen**, dvs **dialogen** med uppsatsförfattarna kring uppsatsen (ca 30-40 min).

Om oppositionen genomförs i par så måste båda studenterna vara aktiva i båda faserna av oppositionen.

Kriterierna för bedömning av opponentskapet ger en bra vägledning för hur man bör lägga upp sin opposition. Dessa återfinns i ett separat bedömningsprotokoll som finns i **Canvas**.

När man först gör en **presentation** av uppsatsen så ska den göras på ett sätt som är intresseväckande (kriterium a). Presentationen ska vara anpassad till de åhörare som inte har läst uppsatsen. Det man behöver gå igenom i uppsatsen är framför allt:

- frågeställning(ar)
- metod
- resultat
- slutsats(er)

Det man väljer att ta upp i sin **opposition** ska ha relevans och gälla ”det viktigaste, och det som förtjänar en offentlig, kritisk diskussion” (b). Här är det bra att utgå ifrån de centrala i institutionens kriterier för bedömning av examensuppsatser:

- Är den valda metoden lämplig för att besvara studiens frågeställning(ar)?
- Vilka slutsatser drar författarna?
- Är slutsatserna giltiga och tillförlitliga?
- Vilka metodologiska styrkor och svagheter finns i studien? Hur påverkar de giltigheten i studiens slutsats(er)?
- Hur är studien relaterad till den aktuella psykologiska forskningen på området? Vad bidrar studien med?
- Har studien teoretiska och/eller praktiska implikationer?

Under den muntliga oppositionen bör man inte ta upp rena formalia, om det inte rör sig om omfattande avvikelser från APA och skrivregler i övrigt. Markera i stället den typen av fel direkt i uppsatsfilen, som ni sedan delger författarna efter seminariet (se nedan).

Öppna för en konstruktiv dialog

Att opponera på någon annans arbete handlar om att öppna en **konstruktiv dialog** som kan ge uppsatsförfattare, opponent(er) och åhörare en **ökad förståelse** för styrkor och svagheter i den studie som granskats.

En viktig förutsättning för en konstruktiv dialog är att skapa ett **bra samtalsklimat** under seminariet, och det är en **viktig uppgift** för opponenter att bidra till att skapa ett sådant klimat.

Skriftlig opposition

Varje opponent ska också lämna in en **individuell** skriftlig opposition. Om det finns två opponenter skall båda, **var för sig**, skicka in en individuellt författad, skriftlig opposition i en PDF-fil till examinator senast **2 dagar för seminariet**. Den skriftliga oppositionen mejlas även till uppsatsförfattaren/-na **direkt efter seminariet**.

Den skriftliga oppositionen ska innehålla

- en **mycket kort** sammanfattning av uppsatsen
- en balanserad och initierad diskussion av uppsatsens
 - metodval
 - resultat
 - slutsatser

Omfattningen av den skriftliga oppositionen beror främst på hur mycket det finns att kommentera. En riktpunkt är 2-3 sidor.

När man läser en uppsats inför oppositionen så hittar man ofta **fel i formalia** och rena **skrivfel** som författarna har missat. Eftersom ni alla är både författare och opponenter så kan ni hjälpa varandra att hitta den här typen av fel. Gör så att ni lägger in kommentarer i den uppsatsfil som ni arbetar med direkt när ni ser ett fel, och delge varandra uppsatsfilerna efteråt.

Behåll en kopia av den skriftliga oppositionen till dess att delkursen Opponentskap är godkänd och införd i Ladok.

Betyg

Den muntliga oppositionen vid seminariet bedöms **individuellt**, vilket betyder att opponenterna var och en för sig måste göra en godkänd insats vid seminariet.

Examinator skattar den muntliga oppositionen för varje opponenter enligt fem kriterier (a - e). Varje kriterium skattas endast med *Ja* eller *Nej*, när det gäller om kriteriet är uppfyllt eller inte. För att studentens opposition ska få betyget Godkänd ska alla fem kriterier vara uppfyllda, och den skriftliga oppositionen ska vara godkänd.

Delkurs 14:3 Populärvetenskaplig framställning

Delkursen i populärvetenskaplig framställning innehåller en skriftlig och en muntlig del.

I den skriftliga delen skriver varje student en individuell **populärvetenskaplig artikel** som ska omfatta 600-800 ord. I den muntliga delen gör varje student en individuell, kort muntlig presentation vid ett **obligatoriskt populärvetenskapligt seminarium**.

En revidering pågår av delkursens struktur.

På delkursen ingår följande litteratur:

Klepke, B. & Rydell, S. (2014). *Skriv populärvetenskapligt*. Stockholm: Liber (144 s.)

Etik i samband med uppsatsarbetet

När man som blivande psykolog skriver sitt examensarbete agerar man både som forskare och som psykolog, och måste följa de etiska koderna för **båda rollerna**.

Som forskare måste man bland annat följa **Lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor**, och **Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation)**; se länkar nedan.) Av Lagen om etikprövning framgår vad som räknas som forskning och under vilka omständigheter forskning måste prövas av **Etikprövningsmyndigheten (EPM)**.

Av Dataskyddsförordningen framgår vad som räknas som personuppgifter och hur dessa ska hanteras.

Den blivande psykologen ska naturligtvis också följa de **yrkesetiska principer** som är formulerade i *Yrkesetiska principer för psykologer i Norden*.

Studentundantaget i Lagen om etikprövning

I Lagen om etikprövning finns ett **undantag** för ”studier som utförs endast inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller på avancerad nivå”. Sådana arbeten räknas inte som forskning och omfattas inte av lagen om etikprövning.

De studier som avses gäller sådana studier som **enbart** utförs inom ramen för högskoleutbildning. **Om avsikten är att publicera** examensarbetet så räknas arbetet som **forskning** och omfattas då av **Lagen om etikprövning**.

Om examensarbetet inte ska publiceras så omfattas det således inte av Lagen om etikprövning. Men det får också konsekvenser för avvägningen mellan **risk och nytta** med studien. Den här avvägningen, som tas upp i § 9 i Lagen om etikprövning, brukar användas för att avgöra om en viss forskningsstudie kan motiveras eller inte.

I § 9 står det att ”forskning får godkännas bara om de risker som den kan medföra för forskningspersoners hälsa, säkerhet och personliga integritet uppvägs av dess vetenskapliga värde”. Ett examensarbete som **inte publiceras vetenskapligt**, hur bra arbetet än är, **kan inte ha något vetenskapligt värde** eftersom det aldrig kommer vetenskapssamhället till del för granskning och bedömning.

När ett examensarbete inte publiceras så genomförs det **enbart** för att leda fram till en viss examen, och det målet är fullt möjligt att uppnå genom att man baserar sitt examensarbete på en studie som **inte innebär någon risk** för dem som deltar. I det läget har man därför inte heller rätt att utsätta någon deltagare för risk.

Rekommendationer från Nationalkommittén för psykologi

Vid institutionen för psykologi följer vi den tolkning som görs av **Nationalkommittén för psykologi** i dokumentet *Forskningsetik: Vägledning för examensarbeten på grund- och avancerad nivå* (se länk nedan). Nationalkommittén skriver i sina **rekommendationer för examensarbeten** att

- ”Forskning som i sig är provningspliktig... bör inte utföras som examensarbeten på grund- och avancerad nivå,
- såvida det inte sker inom ramen för ett större projekt som prövats och godkänts av Etikprövningsmyndigheten (EPM).”
- ”Undantag från ovanstående bör endast göras om institutionen (kursansvariga) och handledare bedömer att riskerna för forskningspersonernas säkerhet, hälsa och personliga integritet är minimala,
- och att riskerna rimligen inte ökas av att forskningen utförs av ej färdigutbildade studenter” (Nationalkommittén för psykologi, KVA, *Forskningsetik: Vägledning för examensarbete på grund- och avancerad nivå*, s. 5).

Vilken forskning som avses i uttrycket ”forskning som i sig är provningspliktig” regleras i Lagen om etikprövning, och beskrivs i nästa avsnitt.

Etikprövning

Enligt Lagen om etikprövning ska forskning prövas av Etikprövningsmyndigheten om den involverar

1. behandling av **känsliga personuppgifter** enligt *Dataskyddsförordningen*, dvs uppgifter om
 - a. ras,
 - b. etniskt ursprung,
 - c. politiska åsikter,
 - d. religiös eller filosofisk övertygelse,
 - e. medlemskap i fackförening,
 - f. hälsa,
 - g. sexualliv,
 - h. genetiska uppgifter
 - i. biometriska uppgifter
2. behandling av uppgifter om **brott**;
3. ett **fysiskt ingrepp** på en forskningsperson;
4. **syfte att påverka** forskningspersonen fysiskt eller psykiskt;
5. en **risk att skada** forskningspersonen fysiskt eller psykiskt; eller
6. **biologiskt material** som tagits från och kan härledas till en levande människa.

Med **personuppgift** i punkt 1 ovan menar man en **uppgift som kan knytas till en enskild person**. Det är viktigt att observera att det räcker att kopplingen till en enskild person är **indirekt** för att uppgiften ska räknas som en personuppgift. Exempel på en indirekt koppling är när det finns en **kodnyckel**, som kopplar ett individuellt kodnummer till ett namn - även om varken student eller handledare har någon tillgång till kodnyckeln. Observera att även **ljudinspelningar** av intervjuer gör intervjupersonen potentiellt identifierbar på rösten, vilket innebär att man hanterar personuppgifter när man samlar in data genom intervjuer som spelas in.

Nuvarande praxis vid Institutionen för psykologi

I enlighet med Nationalkommitténs rekommendationer ovan så kan en studie, som innehåller något av inslagen **1-6 ovan**, inte genomföras om det inte görs inom ett forskningsprojekt som redan är prövat och godkänt av EPM.

Om man ändå vill gå vidare med sin uppsatsidé så måste handledaren, som är den som är **ansvarig forskare**, ansöka hos EPM om att få studien prövad. Som student kan man inte själv stå för en sådan ansökan, även om man naturligtvis kan bidra med ett första utkast till en sådan ansökan.

En prövning av EPM förutsätter dock att **det också finns en avsikt att publicera studien**. Etikprövningen måste dessutom ske **innan man sätter i gång** med studien, eftersom EPM inte granskar något i efterhand.

En etikprövning är i många fall en **utdragen process** som kan vara svår att hinna med under den tid som är avsatt för uppsatsarbetet. Beslut avseende en grundansökan meddelas i allmänhet inom **60 dagar**. Det är därför mycket viktigt att tänka igenom de etiska aspekterna

av sitt uppsatsprojekt **redan under termin 9**. Man måste också räkna med att man kan få **avslag** på sin ansökan, även om det vanligaste är att man måste **komplettera** den.

Etikdeklarationen

Institutionen för psykologi i Lund har utarbetat etiska riktlinjer för de examensuppsatser som skrivs vid institutionen. De etiska riktlinjerna finns i ett dokument som heter [Etikdeklaration med etiska riktlinjer för examensarbeten](#) på psykologprogrammets hemsida och i Canvas för kurs 14. Både handledare och studenter ska fylla i och skriva under etikdeklarationen gällande den studie man planerar. I etikdeklarationen intygar student och handledare att man

- a. har läst *Lagen om etikprövning*
- b. kommer att bedriva examensarbetet enligt de principer som framgår i *Lagen om etikprövning*
- c. kommer att inhämta undersökningsdeltagarnas **informerade samtycke**

Handledaren och studenten redovisar också i etikdeklarationen huruvida

- d. studien är del av ett forskningsprojekt som har godkänts av Etikprövningsmyndigheten,
- e. studenten/studenterna i så fall har tagit del av samtliga relevanta dokument i ärendet

Om studien inte har prövats och godkänts av EPM, så måste studenter och handledare också besvara frågor om huruvida

- f. den planerade studien kommer att ha ett eller flera av de sex olika inslag som presenterades i avsnittet **Etikprövning** (s. 19) och som gör studien **prövningspliktig** om den definieras som forskning.

Om studien kommer att innehålla något av dessa sex inslag så måste **kursansvarig** förutom projektplanen också få **tillgång till** slutversioner av

- informationen till deltagarna
- samtyckesblanketten
- material som kommer att användas (frågeformulär, intervjuguide med mera).

Arbetet med studien kan då inte påbörjas förrän studien har fått **klartecken från kursansvarig**.

Men sammanfattningsvis är det i praktiken så att

- studier som innehåller inslag som gör dem **prövningspliktiga** om de räknas som forskning kan inte genomföras som studentarbeten
- om de inte ingår i ett **forskningsprojekt** som **prövats och godkänts av EPM**.
- **Handledaren** kan dock som **ansvarig forskare** göra en ansökan om prövning hos EPM i de fall som handledare och student planerar att **publicera** ett studentarbete.

Informerat samtycke

För att få genomföra en vetenskaplig studie måste man alltid inhämta ett **informerat samtycke** från dem som ska delta i studien. Deltagaren ska informeras om följande (se Etikprövningsmyndighetens hemsida, <https://etikprovning.se/for-forskningsperson>):

- undersökningens syfte
- vilka metoder som kommer att användas

- eventuella risker som undersökningen kan innebära
- hur insamlade uppgifter kommer att hanteras
- hur man får information om resultatet av studien
- kontaktuppgifter till forskningshuvudman (Lunds universitet) och ansvarig forskare (handledaren)
- kontaktuppgifter till dataskyddsbudet (dataskyddsbudet@lu.se)
- att medverka i undersökningen är frivilligt
- att samtycket när som helst kan tas tillbaka
- att deltagandet kan avbrytas när som helst, utan att det får några negativa konsekvenser för deltagaren.

Om det finns deltagare i studien som är **yngre än 15 år** så måste informerat samtycke inhämtas såväl från vårdnadshavarna som från deltagarna själva.

Det kan finnas fall där undersökningen inte går att genomföra om deltagarna känner till undersökningens syfte i förväg. I sådana fall måste deltagarna få information om undersökningens syfte så snart som möjligt efter sitt deltagande.

Man bör alltid informera sina undersökningsdeltagare både muntligt och skriftligt och inhämta det informerade samtycket **skriftligt**. Särskilt vid hanteringen av **personuppgifter** (alltså inte bara vid hantering av känsliga personuppgifter) så är **dokumentationen** viktig. **Man måste efteråt kunna visa att man har inhämtat informerat samtycke och att hanteringen av personuppgifter har skett på ett korrekt sätt.**

Institutionens etikkommitté

Institutionen har numera en etikkommitté som är **rådgivande** i förhållande till kursansvarig och som granskar planerade uppsatsarbeten som är särskilt etiskt komplicerade. Kommittén består av kursansvariga för olika uppsatskurser vid institutionen samt någon ur professorsgruppen.

Det är viktigt att notera att institutionens etikkommitté **saknar juridisk status** och att kommittén bara gör en **informell granskning** av studien. Den här granskningen **ersätter inte på något sätt** en etikprovning av EPM.

Några länkar

- Lagen (2003:460) om etikprovning av forskning som avser människor https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003460-om-etikprovning-av-forskning-som_sfs-2003-460
- [Dataskyddsförordningen GDPR - Integritetsskyddsmyndigheten \(imy.se\)](https://www.dataskydd.se/)
- Etikprovningensmyndigheten <https://etikprovningensmyndigheten.se/>
- Nationalkommittén för psykologi: Forskningsetisk vägledning för examensarbeten http://sncfp.psychology.su.se/dokument/forskningsetisk_vagledning_exarb.pdf
- [CODEX regler och riktlinjer för forskning - Uppsala universitet \(uu.se\)](https://www.uu.se/om-uu/etikregler)
- Yrkesetiska principer: <https://www.psykologforbundet.se/Lon-och-avtal/Yrkesetiska-principer-for-psykologer-i-Norden/>

I **Nationalkommitténs dokument** finns en kort och mycket **läsvärd historisk bakgrund** till och diskussion om hur **universella etiska principer** kommer till uttryck inom forskningsetiken.

Om plagiering

Förutom de etiska principer som reglerar forskningspersonens skydd och rättigheter så finns också föreskrifter när det gäller förhållandet till andra forskares arbete, närmare bestämt om **plagiering**.

I de riktlinjer som Lunds universitet beslutat om när det gäller plagiering (*Riktlinjer och föreskrifter rörande plagiering och vilseledande plagiering inom utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid Lunds universitet, Dnr LS 2010/722*) så finns följande definitioner:

- **Plagiering** är en brist på självständighet vid formulering eller utformning av ett redovisat arbete jämfört med vad som krävs i relation till utbildningens mål och sammanhang.
- **Vilseledande plagiering** innebär en brist på självständighet där studenten dessutom med avsikt ger sken av att andras arbete är studentens eget arbete.

När man citerar en källa kan man antingen göra ett **ordagrant citat** som man markerar med **citationstecken** eller också kan man skriva om innehållet i den citerade texten med egna ord, så kallad **parafrasering**. I bägge fallen måste man **ange källan**. Om man bryter mot de här reglerna innebär det en **grundad misstanke om vilseledande plagiering** och alla anställda vid Lunds universitet har **anmälningsplikt**.

Man kan riskera att bryta mot de här reglerna på åtminstone tre olika sätt, och det här måste man vara uppmärksam på när man citerar andras texter (*Riktlinjer och föreskrifter rörande plagiering...*, Dnr LS 2010/722). Det innebär en grundad misstanke om vilseledande plagiering om man:

1. parafaserar någon annans text men utelämnar källan;
2. skriver av någon annans text ordagrant men låter bli att markera avskriften med citationstecken - det hjälper inte att ha angett källan;
3. parafaserar, men ligger alltför nära originalet för att texten ska anses vara självständigt formulerad, s.k. oacceptabel parafrasering - här hjälper det inte heller om man har angett källan.

Här kan du läsa mer om de riktlinjer rörande plagiering som gäller vid Lunds universitet:

<https://www.lub.lu.se/service-stod/studerandestod/akademiskt-skrivande/akademisk-hederlighet>

